

Kadernota 2016

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	3
1. INLEIDING	5
2. FINANCIËEL PERSPECTIEF	7
2.1 Financiële positie	7
2.2 Algemene financiële kaders programmabegroting 2016-2019	8
2.3 Mei-circulaire algemene uitkering gemeentefonds.....	9
3. BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN	11
3.1 Strategische toekomstvisie.....	11
3.2 Eigenkrachtvisie: Anticiperen op veranderende bevolkingssamenstelling	11
3.3 Ruimtelijke structuurvisie: Ruimtelijke opgaven 2016 en verder.....	13
3.4 Sociaal domein visie: Veranderingen in het sociaal domein.....	15
4. FINANCIËLE VERTALING BELEIDSVORMEN	17
5. BIJLAGEN	19
5.1 Niet opgenomen wensen.....	19

1. INLEIDING

Voor u ligt de Kadernota 2016. Deze nota schetst de kaders voor het komende begrotingsjaar 2016 en de daarop volgende jaren t/m 2019. Dit beeld is het vertrekpunt voor de begrotingsvoorbereiding in de komende maanden en is gebaseerd op de relevante autonome en nominale ontwikkelingen die van invloed zijn op de budgettaire kaders van de Programmabegroting 2016-2019. Daarnaast zijn de financiële spelregels en uitgangspunten in deze Kadernota opgenomen.

De uitgangspunten zijn gebaseerd op de verschillende visiedocumenten, waarvan hier de belangrijkste zijn opgenoemd:

- Strategische Toekomstvisie,
- Stedenbouwkundige visie/Leefbaarheid,
- Ruimtelijke Structuurvisie,
- Eigenkracht visie en
- Onderwijshuisvesting visie.

In gewestelijk verband passen genoemde documenten binnen de visie van de gemeenten van de Westelijke Mijnstreek. Het door de raad vastgestelde coalitieakkoord geeft de ambitie weer van het college.

De laatste jaren staan de gemeentelijke financiën onder druk als gevolg van bezuinigingen, economische crisis en nieuwe taken. Het college van burgemeester en wethouders heeft het financiële beleid dan ook hierop mede afgestemd. Het college is ambitieus maar ook realistisch.

De Berap I-2015 geeft een negatief resultaat over de jaren 2015-2018 weer. De eerste stap is dan ook om financieel ruimte te scheppen om het (meerjarig) tekort terug te dringen middels de 5 geformuleerde actiepunten. De financiële ruimte die hierdoor ontstaat zal daarna worden ingezet om de ambitie die in deze kadernota verder wordt verwoord uit te voeren.

Het college van burgemeester en wethouders.

2. FINANCIËEL PERSPECTIEF

2.1 Financiële positie

De eerste bestuursrapportage 2015 geeft meerjarig een negatief exploitatieresultaat weer. Daarnaast is het totaal van hoofdstuk 4 toegevoegd om de dekkingsopgave weer te geven.

(Bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018
Vastgestelde begroting 2015:	- 310	- 534	+ 33	+ 1
Begrotingswijzigingen:	-1	- 1	- 12	- 11
Doorwerking berap-I 2015:	- 256	- 87	- 243	- 149
Begroting ná berap-I 2015 (nadelig):	- 568	- 622	- 222	- 159
Belastingdruk gelijkblijvend		+ 120	+ 135	+ 140
Financiële vertaling beleidsvoornemens		- 245	- 162	- 173
Totaal	- 568	- 747	- 249	- 192

Uitgangspunt is een sluitende (meerjaren) begroting te presenteren. Dit leidt tot de volgende actiepunten:

1. De huidige begroting wordt integraal beoordeeld op budgetten waar incidenteel en structureel een overschot is.
2. Geconstateerd is dat jaarlijks activiteiten niet (kunnen) worden uitgevoerd en in de jaarrekening achteraf worden doorgeschoven. De capaciteitsplanning wordt bijgesteld om een realistisch beeld te krijgen omtrent welke activiteiten/investeringen wel en welke niet kunnen worden uitgevoerd.
3. De nog te realiseren bezuinigingen worden structureel gemonitord op realisatie. Hieromtrent wordt periodiek in de P&C documenten (jaarrekening, berap's, begroting) aan de gemeenteraad gerapporteerd.
4. De activiteiten in de huidige begroting worden beoordeeld, waar mogelijk worden deze vervangen door nieuwe activiteiten of vervallen ze. Zodra er sprake is van nieuw voor oud beleid, wordt dit ter goedkeuring aan de Raad voorgelegd.
5. In het bovenstaande financiële overzicht zijn structurele en incidentele posten opgenomen. De structurele posten dienen te worden gedekt uit de begroting. Na de integrale beoordeling van de budgetten (punt 1) wordt de mogelijkheid om materiële incidentele posten uit de algemene reserve te dekken bekeken. De daadwerkelijke dekking van incidentele posten uit de algemene reserve, wordt ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd.
De ratio weerstandsvermogen bedraagt 7,2 daar waar de nota risicomanagement een ratio van minimaal 1,5 voorschrijft.

De resultante uit deze actiepunten dient te zorgen voor een sluitende meerjarenbegroting en voor dekking voor de lasten die voortvloeien uit hoofdstuk 4 'Financiële Vertaling Beleidsvoornemens'.

Zodra blijkt dat de actiepunten niet leiden tot een sluitende meerjarenbegroting dan zullen extra bezuinigingsmaatregelen aan de gemeenteraad worden voorgesteld.

2.2 Algemene financiële kaders programmabegroting 2016-2019

Ontwikkeling inwonersaantallen en woningen

Op basis van de Etil cijfers 2014 wordt rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:

	2016	2017	2018	2019
Inwoners aantallen	25.091	24.932	24.764	24.594
Huishoudens	11.321	11.312	11.294	11.267
Woningvoorraad	11.609	11.597	11.581	11.551

Inflatie ontwikkeling.

In de mei/juni circulaire 2015 wordt rekening gehouden met de te verwachten loon- en prijsstijgingen voor 2016-2019. Deze uitgangspunten worden gehanteerd bij het opstellen van de programmabegroting 2016-2019.

Rente ontwikkeling.

De rente staat op een historisch laag niveau. In berap I-2015 is meerjarig met een rente voor nog aan te trekken geldleningen van 3,5% rekening gehouden. Voor de programmabegroting 2016-2019 wordt eveneens met 3,5 % rente gerekend.

Ontwikkeling loonkosten eigen personeel

In berap I-2015 is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van deze loonkosten met 1%. Voor de programmabegroting 2016-2019 wordt eveneens met 1 % gerekend. Indien de werkelijke loonkostenontwikkeling afwijkt wordt van de actuele ontwikkeling rekening gehouden.

Belasting- en tarievenbeleid.

De gemeente Stein hanteert een terughoudend belastingbeleid. Er bestaan geen voornemens het aantal gemeentelijke belastingen uit te breiden.

In de programmabegroting 2015-2018 is al rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 2% bij de OZB, de leges en toeristenbelasting. Indien nodig worden deze tarieven bij het opstellen van de begroting 2016-2019 met een nog te bepalen inflatiecorrectie aangepast. Bij de tarieven voor de afvalstoffenheffingen en de rioolheffingen wordt 100% kostendekking toegepast. Uitgangspunt bij het bepalen van de belastingdruk (OZB, afval- en rioolheffing) voor de burgers is dat de totale lastendruk gelijk blijft, exclusief de jaarlijkse indexering. Binnen de lastendruk vinden wel mutaties bij de individuele belastingen plaats (2016: + € 120.000, 2017: + € 135.000, 2018: + € 140.000, 2019: + € 140.000).

De tarieven van de hondenbelasting zijn vanaf 2013 bevroren. Bij de begroting 2015-2018 is besloten het tarief voor de tweede (en volgende hond) gelijk te stellen aan het tarief voor de 1e hond. Indien nodig worden deze tarieven bij het opstellen van de begroting 2016-2019 met een nog te bepalen inflatiecorrectie aangepast.

De kwijtscheldingsnorm blijft 100%.

Bij de leges wordt tevens rekening gehouden met de wettelijk gestelde maxima.

Bij de huurtarieven voor de binnensportaccommodaties (sport- en gymzalen) wordt geen verhoging doorgevoerd. De tarieven voor de buitensportaccommodaties worden contractueel bepaald door de CBS indexeringen.

Bij de marktgeden wordt uitgegaan van een kostendekkend tarief.

2.3 Mei-circulaire algemene uitkering gemeentefonds

Ten tijde van het schrijven van deze kadernota was de mei-circulaire 2015 nog niet gepubliceerd door het ministerie van binnenlandse zaken.

De laatste circulaire die inzicht geven in de meerjarige ontwikkeling van het gemeentefonds zijn de september- en decembercirculaire 2014. De financiële gevolgen van deze circulaire zijn verwerkt in Berap I-2015.

Indien bij de behandeling van deze kadernota 2016 in de raadsvergadering (2 juli 2015) de uitkomsten van de mei-circulaire 2015 bekend zijn, dan worden deze ingebracht in het debat.

3. BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

3.1 Strategische toekomstvisie

In de strategische toekomstvisie van Stein uit 2011 heeft de gemeente Stein aangegeven dat zij de komende jaren staat voor drie opgaven:

1. op lokaal niveau de identiteit en kwaliteiten van haar kernen zoveel mogelijk te behouden, versterken en te vernieuwen;
2. op (eu)regionaal niveau actief mee te doen met de intergemeentelijke samenwerking, economische ontwikkeling (o.a. Chemelotcampus en Brainport 2020 = de toptechnologieregio van Zuid Oost Nederland met bedrijven, kennis – en researchinstellingen. Stein ligt midden in die regio.); en tenslotte;
3. in te spelen op de demografische ontwikkeling van de gemeente.

In deze kadernota kijken we op basis van deze opgaven naar 2016 en verder. De afgelopen jaren zijn gebruikt om de opgaven uit de strategische toekomstvisie te concretiseren. Dit is onder andere gebeurd door:

- het opstellen van een integrale visie op de veranderende samenstelling van de bevolking (eigenkrachtvisie 2014);
- het uitwerken van de ruimtelijke opgaven voor de komende periode in een nieuwe ruimtelijke structuurvisie en uitvoeringsprogramma (2015);
- het opstellen van een visie op de ontwikkeling van het sociaal domein, dat door het toekomen van voorheen rijkstaken op het gebied van jeugdzorg, participatie en welzijn/maatschappelijke ondersteuning voor de gemeenten een grote transformatie doormaakt.

Het college gebruikt de komende jaren, op basis van de strategische toekomstvisie en de uitwerking er van in de bovengenoemde stukken, tot uitvoering te komen. We constateren dat we volop aan de slag zijn, bijvoorbeeld met het versterken van burgerkracht in de dorpen door middel van DOP's gewijze aanpak, het stimuleren van zelfredzaamheid etc. Maar tegelijkertijd constateren we ook dat we de komende jaren nog slagen moeten maken om Stein zowel leefbaar als financieel gezond te houden in een tijd van maatschappelijke verandering.

3.2 Eigenkrachtvisie: Anticiperen op veranderende bevolkingssamenstelling

In de gemeente Stein is het aantal inwoners de afgelopen jaren gedaald. Bevolkingsdaling heeft, in combinatie met een verandering in bevolkingssamenstelling, gevolgen voor terreinen als wonen, ruimte, onderwijs, zorg- en welzijnsvoorzieningen en werk. Het dalend inwonertal en aantal huishoudens zet de sociaaleconomische vitaliteit van de gemeente onder druk en kan tot verschraving van de leefbaarheid leiden. Uiteindelijk kan daarmee een neerwaartse spiraal ontstaan. De opgave waar de gemeente Stein voor staat, geldt voor de gehele regio Westelijke Mijnstreek waar Stein deel van uitmaakt. Ook in de rest van Zuid-Limburg is reeds sprake van bevolkings- en huishoudingsdaling of vindt dit op termijn plaats.

Gemeenten, zeker in krimp- en anticipeerregio's, staan voor de belangrijke opgave een nieuw evenwicht te vinden. In onze toekomstvisie zijn hiervoor vijf kernwaarden geformuleerd:

1. Een samenleving met sociale vitale kernen.
2. Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
3. Een bereikbare en bedrijvige gemeente.
4. Een dienstverlenende gemeente.
5. Een samenleving die trots en bewust is van haar eigen kwaliteit.

Om deze kernwaarden te verwezenlijken en te versterken heeft de gemeente al wensen en richtingen benoemd voor de komende tien jaar. Stein geeft hier al enige tijd uitvoering aan. De vervolgstap bestaat uit de hoofdlijnen uit de toekomstvisie concreter te maken en te verbinden met de behoefte en inzet van de burgers van Stein. Hierin is een visie op eigen kracht van de kernen vastgesteld in 2014: de Eigenkrachtvisie. In combinatie met de Eigenkrachtbijeekkomsten die zijn georganiseerd in de vijf kernen van Stein, is een transitieatlas opgesteld. Deze transitieatlas bevat de belangrijkste feiten en cijfers over de demografische en sociaal maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente Stein evenals het bestaande beleid en toekomstplannen van de gemeente. Op basis hiervan zijn scenario's opgesteld waarmee mogelijke keuzes en mogelijke strategieën voor de toekomst van de gemeente Stein bepaald kunnen worden.




Waar ons college het eerste jaar gebruikt heeft om, in navolging van de eigenkrachtbijeekkomsten, in elk dorp bewoners actief te krijgen voor de leefbaarheid van hun dorp, wil het college graag 2016 en verder gebruiken om:

- de DOP's gewijze aanpak verder te versterken (zie ook verder hoofdstuk 4 van deze kadernota)
- de discussie met de dorpen te voeren over het toekomstproof maken van het dorp bij een veranderende bevolkingssamenstelling (zie scenario's hierboven genoemd). Daarbij geeft het coalitieakkoord aan dat maximaal ingezet moet worden op kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen. De coalitie wil samenwerking tussen verschillende groeperingen versterken door in te zetten op het gezamenlijk gebruik van voorzieningen (multifunctioneel) en beschikbare ruimten in zowel onderwijs, sport, cultuur en recreatie. Rekeninghoudend met de verslaggevingsregels (BBV) wordt de krimpreserve (€ 214.000 na Berap I-2015 en vastgestelde claims t.b.v. 2016 e.v.) hiervoor ingezet.

Blik op bevolkingsontwikkeling

In 2014 telt de gemeente Stein bijna 25.400 inwoners. Sinds 2005 is sprake van een afname van het inwonertal van de gemeente Stein. Volgens de bevolkingsprognose (E,til, 2014) zal de daling de komende jaren doorzetten tot ruim 22.600 inwoners in 2030 (een daling van ca. 10%). Volgens dezelfde prognose zal het aantal huishoudens vanaf 2017 ook structureel gaan afnemen: in 2014 wonen nog ruim 11.300 huishoudens, in 2030 zijn dit er naar verwachting ca.10.800 (een daling van ca. 4%). De daling van het aantal inwoners wordt veroorzaakt door een sterfteoverschot en een negatief migratiesaldo. Dat wil zeggen dat er minder kinderen (levend) geboren worden dan dat er mensen overlijden en dat er per saldo meer mensen uit Stein naar een andere gemeente verhuizen dan andersom. Ook verandert de samenstelling van de bevolking: het aantal jongeren neemt af en het aantal ouderen neemt toe. Het aantal 0 tot 15 jarigen neemt met ruim 20% af tot 2030 en het aantal 65+'ers neemt in dezelfde periode toe met 40%. Binnen de groep 65+'ers neemt vooral het aantal 75+'ers toe, met bijna 90% tussen 2014 en 2030.

Op hoofdlijnen kan de demografische transitie de volgende mismatches veroorzaken, als er niet tijdig wordt geanticipeerd.

Aspect	Mismatch
ontgroening 	afnemend draagvlak scholen: concreet zichtbaar afnemend draagvlak voorzieningen voor jongeren (bijvoorbeeld veldsporten, jongerencentra) 1) 2)
vergrijzing 	afname beroepsbevolking (deels te compenseren met verhoging pensioengerechtigde leeftijd) veranderende woningvraag 3) toenemend draagvlak voorzieningen voor ouderen, met name gericht op vrije tijdsbesteding (cultuur, toerisme en recreatie, sommige sportvoorzieningen) toenemend aantal potentiële vrijwilligers (mobiele, zelfredzame senioren) toenemende zorgvraag (zorgafhankelijke, kwetsbare ouderen)
afname beroepsbevolking 	krachte op de arbeidsmarkt beperking economische groei 4)

- 1) tevens beïnvloed door bezuinigingen
- 2) tevens beïnvloed door autonome ontwikkelingen (schaalvergroting/internet)
- 3) tevens beïnvloed door woningmarktcrisis
- 4) tevens beïnvloed door economische en financiële crisis

3.3 Ruimtelijke structuurvisie: Ruimtelijke opgaven 2016 en verder

Begin 2015 is de ruimtelijke structuurvisie vastgesteld. Deze visie bevat het ruimtelijke beleid op hoofdlijnen voor de komende jaren.

De visie verbindt het gemeentelijk grondgebied aan de hand van 3 ruimtelijk herkenbare zones:

1. Aan de oostzijde langs de A2 een economische zone met bedrijventerreinen en de snelweg via een duidelijk infrastructureel netwerk verbonden met de haven van Stein.
2. Aan de westzijde een groene zone langs de Grensmaas met buitengebied en kleine landelijke woonkernen.
3. Een middenzone met de kernen en voorzieningen.

Deze drie zones zijn in de basis het uitgangspunt voor de visie. De structuurvisie is daarnaast zowel inhoudelijk als procesmatig gebaseerd op de basisprincipes: regionaal, participatie, integraal en ruimtelijke kwaliteit/duurzaamheid.

Het voornaamste doel van de ruimtelijke structuurvisie is het verder uitwerken en concretiseren van de doelen uit de strategische toekomstvisie binnen de begrotingsprogramma's Sociale en vitale kernen (I), Aantrekkelijke woon- en leefomgeving (II) en Bedrijvige -en bereikbare

gemeente (III). Daarmee kent de structuurvisie een nadrukkelijke samenhang met de strategische visie en Eigenkrachtvisie.

De versterking van de ruimtelijk-economische structuur van de gemeente Stein is gebaat met een goede ruimtelijke kwaliteit. Het is daarom van belang de ruimtelijke kwaliteit een structurele plek te geven in ruimtelijke afwegingsprocessen. We hanteren daarbij de definitie dat ruimtelijke kwaliteit niet alleen gaat over 'mooi', maar ook over 'goed' functioneel en toekomstbestendig. Ons streven is dat iedere ruimtelijke ingreep een kwaliteitsverbetering ter plaatse is, waarbij van geval tot geval maatwerk wordt geleverd. Bijzondere aandacht heeft in dat kader de Haven Stein en het bedrijventerrein Kerensheide. In 1996 is het project Grand Design afgerond. De haven kreeg nieuwe ontsluitingswegen en er vond een herverkaveling plaats waardoor de zwaarste activiteiten in de haven zo ver mogelijk van de woonomgeving plaatsvonden. Na bijna 20 jaar blijken de toegangswegen naar de haven met name als gevolg van de groei van het aantal transportbewegingen maar ook als gevolg van de groter geworden combinaties onvoldoende van kwaliteit. Daarnaast is het afgelopen jaar gebleken dat de geluidsruimte binnen de haven is opgesoupeerd. Bedrijven hebben daardoor niet of nauwelijks nog uitbreidingsruimte. In meerjarig perspectief staat voor 2019 een €1,2 mln. voor de reconstructie van de Nieuwe Postbaan geraamd. Deze worden in de reguliere onderhouds-/vervangingsinvesteringen in de begroting 2016 opgenomen.

Het is aan te bevelen om in een breder perspectief middels Granddesign 2.0 opnieuw naar de ontwikkeling, bereikbaarheid en positionering van de haven te kijken. De € 1,2 mln, die in meerjarig perspectief staat voor de Nieuwe Postbaan, kan dan voor inputfinanciering gelden.

Voor het bedrijventerrein Kerensheide geldt dat, door met name de langdurige leegstand van de voormalige Superconfexlocatie en het gebrek aan ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid, het bedrijventerrein aan economische kracht heeft ingeboet. Naast de herontwikkeling van de Poort van Stein is derhalve ook de revitalisering van het noordelijk deel van het bedrijventerrein noodzakelijk. Gelet op de ligging van het bedrijventerrein ten opzichte van de aanvoerroutes richting haven kan worden overwogen om de revitalisering in de scope van het hernieuwde project Granddesign mee te nemen.

Een voornaam onderdeel van de ruimtelijke structuurvisie omvat het uitvoeringsprogramma. Het proces in het kader van zowel de Structuurvisie alsmede de Eigenkrachtvisie, aangevuld met onderdelen uit het coalitieakkoord, heeft uiteindelijk geleid tot een uitvoeringsprogramma met in totaal 69 projecten. De lijst bevat zowel nieuwe als bestaande projecten. In 2016 willen we werken aan:

1. Herstructurering bedrijventerrein Kerensheide
2. Beeldbepalende panden
3. Dorpsgerichte aanpak Nieuwdorp
4. Duurzaamheid

Ad 1) Herstructurering bedrijventerrein Kerensheide

In november 2014 is het masterplan 'Herstructurering bedrijventerrein Kerensheide' vastgesteld. Als eerste onderdeel van de herstructureringsopgave wordt in 2016 uitvoering gegeven aan de realisatie van de ontwikkeling Poort van Stein, 1^e fase. In het verlengde daarvan dienen gemeentelijke eigendommen te worden ingezet en wordt een deel van de openbare ruimte heringericht.

Ad 2) Beeldbepalende panden

Panden die geen monumentale status hebben maar wel (cultuurhistorisch) waardevol zijn, worden na inventarisatie op een lijst geplaatst met als doel te voorkomen dat waardevolle panden en objecten worden gesloopt. Deze uitvoeringsmaatregel ligt in lijn met het coalitieakkoord waarin aandacht wordt gevraagd voor het behoud van karakteristieke en beeldbepalende gebouwen.

Ad 3) Dorpsgerichte aanpak Nieuwdorp:

Gestreefd wordt naar een brede en integrale aanpak voor de wijk Nieuwdorp met onder andere

aandacht voor: invulling van het gebied van en rondom de voormalige school, (veilige)verbinding met overige delen van Stein, eigendom van Maaskant Wonen, herstructurering, verdunning, stedenbouwkundige structuur, leefbaarheid, cluster voorzieningen Groenewald, Merode en sportcomplex het Hetjen en omgeving.

Ad 4) Duurzaamheid

In de opdracht van de raad heeft het thema duurzaamheid een plek gekregen in de ruimtelijke structuurvisie. Duurzaamheid wordt daarbij gezien als een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarbij de behoeften van de toekomstige generaties in gevaar te brengen (ook wel bekend als de People, Planet, Profit benadering). In dat kader zijn in de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie de volgende projecten opgenomen:

- 0-meting: Het uitvoeren van een 0-meting, ten einde effecten te kunnen meten
- Efficiency maatregelen: Bepalen welke maatregelen en speerpunten het meeste effect hebben
- Energiebesparende maatregelen voor bestaande gebouwen, waaronder het gemeentelijk vastgoed
- Inzetten op duurzame investeringen

3.4 Sociaal domein visie: Veranderingen in het sociaal domein

Een vitale samenleving bestaat uit actief participerende burgers, die eigen regie voeren en in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Echter, daar is soms ondersteuning of activering bij nodig. Het sociale stelsel in Nederland is sterk maar staat onder druk, niet in de laatste plaats door onhoudbare kostenstijgingen. De oplossing ligt in een integrale benadering die aansluit bij het sociale leven en problematiek en ruimte laat voor de verschillen tussen burgers en hun omgeving. Dat vergt een *transformatie* van het sociale domein.

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten in Nederland, en dus ook Stein, om deze transformatie mogelijk te maken, verantwoordelijk gemaakt voor drie nieuwe taken:

- jeugdzorg
- WMO/AWBZ
- participatie

De gemeente Stein is in 2014 gestart met de voorbereidingen op de uitvoering van deze nieuwe taken. Na deze zogenaamde transitiefase (2014) is vanaf 2015 de transformatiefase aangebroken. In de transitiefase was de belangrijkste doelstelling zorgcontinuïteit voor onze burgers te waarborgen.

Inmiddels, maar zeker ook de komende jaren, moet de echte de inhoudelijke verandering van sociaal domein en de vernieuwing van de zorg vanuit de gemeente vorm worden gegeven. Voor deze transformatie zoeken we als Stein aansluiting bij de eigen kracht en zelfredzaamheid van onze burgers, die overal in onze samenleving te vinden is. Hoe die transformatie er precies uitziet, is ook voor de gemeente een zoektocht. Wel weten we dat er vernieuwing nodig is, dat mensen nodig zijn met vernieuwende ideeën en initiatieven en dat wij als gemeente samen met inwoners, bedrijven, het onderwijsveld en andere maatschappelijke partners op zoek willen naar nieuwe verbindingen en samenwerkingsverbanden. We zijn bezig om met elkaar het sociaal domein anders vorm en inhoud te geven.

In 2016 besteden we aandacht aan:

- Het (doen) innoveren van de zorg met aanbieders, cliënten en kennispartners;
- het doorontwikkelen van de DOPsgewijze aanpak/dorpsontwikkelingsprocessen en faciliteren van burgerinitiatieven.
- De doorontwikkeling van de toegang tot werk, inkomen en zorg (integraliteit, dienstverlening verbeteren) ;
- Het versterken van de onderlinge samenhang binnen het sociaal domein ; we zullen de beleidsontwikkeling en uitvoering van de decentralisaties verbreden naar het

gehele sociaal domein. De scope van de decentralisaties moet - zowel beleidsmatig als financieel- z.s.m. verbreed worden naar het totale sociaal domein. Het min of meer loskoppelen van de decentralisaties van andere aspecten binnen het sociaal domein is strijdig met de bedoeling daarvan en bemoeilijkt de vernieuwing en het integraal denken en handelen binnen het (gehele) sociaal domein;

- Iedereen moet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen, bij voorkeur via een reguliere baan maar lukt dat niet, dan moet er op een andere wijze sprake zijn van participatie;
- Het onderzoek inzake het creëren van een duurzaam financieel perspectief voor Vixia en onze gemeente;
- Cocreatie en beginspraak: het proces van beleidsontwikkeling wordt hierdoor geïntensiveerd waardoor de beschikbare personele capaciteit onder druk komt;
- Het doorontwikkelen van de bundeling van doelgroepenvervoer.
- Het verder ontwikkelen van de gemeentelijke bestuurskracht zowel lokaal als middels samenwerking : lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal moet.

4. FINANCIËLE VERTALING BELEIDSVOORNEMENS

In hoofdstuk 2 en 3 zijn de ontwikkelingen geschetst op financieel en beleidsmatig vlak en blijkt dat er feitelijk geen ruimte is voor nieuwe wensen/investeringen. Toch willen wij als college, mede op basis van het coalitieprogramma, de belangrijkste accenten vermelden.

Bij het tot stand komen van de begroting 2016 trachten wij ruimte te scheppen om invulling te kunnen geven aan de volgende ontwikkelingen.

In stand houden netwerk AED's. In 2014/2015 is dit netwerk uitgerold. Om het netwerk en de bijbehorende opleidingen structureel in stand te houden is structureel € 15.000 nodig.

In juni 2015 hebben wij u een notitie voorgelegd over het werken volgens DOP's gewijze aanpak. Om in de volle breedte volgens deze uitgangspunten te kunnen werken is een kwantitatieve uitbreiding van capaciteit nodig. Bij het beschikbaar komen van de benodigde capaciteitsruimte per 2016 zal een herijking plaatsvinden. Hierbij wordt gekeken naar benodigde competenties en inzet vanuit andere afdelingen zodat de DOP's gewijze aanpak breed in de organisatie wordt geborgd.

Bij de strategische en ruimtelijke visie is geconstateerd dat Stein kansen laat liggen daar waar het gaat om economische ontwikkeling. Hier willen we graag mee aan de slag. Voorgesteld wordt om een sociaal economische visie op te stellen. Kosten hiervoor bedragen € 40.000 incidenteel.

In 2015 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een gezonde organisatie (cultuur-/transitietraject). Hierbij hoort ook dat medewerkers op een adequate manier kunnen ontwikkelen en uitdagen in de veranderende werkomstandigheden. Hiervoor verhogen we het opleidingsbudget (1% van de loonsom in 2015) in 2016 met 0,5 procent. Het opleidingsbudget bedraagt dan 1,5 procent van de totale loonsom en kost structureel € 46.000.

De omgeving Tilliastraat heeft geluidsoverlast. Samen met de omwonenden en de RUD zijn mogelijkheden onderzocht om hier een geluidsvoorziening te realiseren. Gezien de beperkte ruimte moet een combinatie worden gemaakt van een grondwal en een Greenwall. De totale investering bedraagt € 325.000, de structurele kapitaallasten bedragen circa € 19.000.

In de 2e Nota Duurzame Gewasbescherming is aangekondigd dat het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen per januari 2016 wettelijk verboden wordt. Dit betekent een overgang van relatief goedkope bestrijding van onkruid op verhardingen d.m.v. chemische middelen tot en met 2015 naar alternatieve duurzame onkruidbestrijdingsmethoden vanaf 2016. Hierbij moet gedacht worden aan het behandelen van onkruid met o.a. heetwater, hete luchttechniek en het borstelen van bestratingen. Dit betekent een structurele verhoging van € 25.000 (in 2014) naar € 85.000 in 2016. Hierbij is ervan uitgegaan dat de door de raad gekozen kwaliteitsniveaus in de komende jaren gehandhaafd blijven. De structurele extra lasten bedragen € 60.000.

Begin 2014 is horizontaal toezicht geweest op het archief. Dit heeft geleid tot een verplicht uit te voeren aandachtspunt. Het is niet mogelijk deze werkzaamheden in 2015 uit te voeren. Ze worden nu gepland voor 2016. De incidentele lasten (licentie, capaciteit en begeleiding) bedragen € 75.000.

Verkeerskundige knelpunten vormen een belangrijk aspect in de leefbaarheid van wijken en is het aspect verkeersveiligheid een urgent thema. Om adequaat in te spelen op maatschappelijke behoeftes en ontwikkelingen is een structureel budget voor het aanpakken van verkeerskundige aspecten noodzakelijk (2016: € 150.000, 2017: € 100.000).

Deze accenten hebben voor 2016 en meerjarig de volgende financiële gevolgen:

(Bedragen x € 1.000)	investering	jaar	gevolgen voor exploitatie			
			2016	2017	2018	2019
AED netwerk			-15	-15	-15	-15
Economische Visie			-40			
Opleidingsbudget			-46	-46	-46	-46
Geluidsvoorziening Tilliastraat	325	2016	-6	-19	-19	-19
Duurzame onkruidbestrijding			-60	-60	-60	-60
Archief			-75			
Verkeerskundige maatregelen 2016	150	2016	-3	-20	-20	-19
Verkeerskundige maatregelen 2017	100	2017		-2	-13	-13
Totaal (nadelig)			-245	-162	-173	-172

5. BIJLAGEN

5.1 Niet opgenomen wensen

Overige wensen (Bedragen x € 1.000)	gevolgen exploitatie			
	2016	2017	2018	2019
B-Lijst coalitieakkoord				
1. Intensivering economie en recreatie	-25	-25	-25	-25
2. Intensivering bewegingsonderwijs	-	-25	-25	-25
3. Oefenruimtes	-4	-27	-27	-27
4. Omvormen PSZ	-25	-25	-25	-25
Structuurvisie				
5. Aanpak Beatrixplein	pm	pm	pm	pm
6. Toeristisch overstappunt Berg	pm	pm	pm	pm
7. Realiseren steppingstone IP Catsop	pm	pm	pm	pm
8. Integrale gebiedsaanpak Dorine Verschurenplein en omgeving	pm	pm	pm	pm
9. Optimaliseren route groen-recreatief A76	pm	pm	pm	pm
Inventarisatie wensen 2016				
10. Hoger resrepresentatiebudget	pm	pm	pm	pm
11. Veilig thuis	-12	-12	-12	-12
12. Herdenkingsmonument schutterijen	-30	-	-	-
13. Parkmanagement	-25	-25	-25	-25
14. Faciliteren havennetwerk, netwerkbijeenkomsten en strategische agenda economie	-15	-15	-15	-15
15. Opleidingsbudget gefaseerd verhogen naar uiteindelijk 2%	-	-45	-45	-45